

[Alice Hedegaard]

Ifølge forslaget gøres det valgfrit for det enkelte amtsråd, hvor det ønsker forvaltningen, men da det på den anden side anføres, at lovændringen vil gøre det lettere for det enkelte amtsråd at administrere området, vil det måske friste nogle til at vælge det lettest administrerbare system, måske uden at de tænker nok over det nære samarbejde mellem de parter, lovforslaget berører. Derudover vil det give disse uheldige forskelle fra amt til amt, som vi kender så godt fra bistandsloven. Disse forskelle er efter vores mening hverken retfærdige eller hensigtsmæssige.

Sygehusvæsenet og sygehusudvalget har vel egentlig også nok at se til. Vort sygehusvæsen fungerer jo ikke allerbedst for tiden, vel nok også fordi man ønsker så mange opgaver som muligt placeret her. Bl. a. har man trods personalemangel og overbelægning på sygehusene som før nævnt sørget for at overtage fødslerne.

Vi mener som sagt, at den nuværende lov ikke bør ændres, og kan derfor ikke støtte dette lovforslag.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg kan takke for den helt overvejende positive modtagelse, som forslaget har fået.

Jeg vil sige i forbindelse med fru Tove Frederiksens indlæg på socialdemokratiets vegne, at den fremhæven, der skete af § 23-udvalget, som hvert amtsråd jo nedsætter for at koordinere de aktiviteter, der ligger imellem socialudvalgets område og sygehusudvalgets område, virkelig er en væsentlig ting. Jeg er glad for, at netop den ting blev trukket frem i debatten af flere, for det understreger, at de tvivlsspørgsmål, der måtte være med hensyn til placeringen af denne opgave, kan løses ad den vej, som det er nævnt.

Til fru Grethe Philip, som understregede behovet for, at vordende forældre fik god oplysning om den opgave, som venter dem som forældre, vil jeg gerne sige, at jeg kender for lidt til de faktiske ting omkring den oplysningsvirksomhed, som foretages. Men jeg er personlig positivt stemt over for, at en sådan opgave løses, for det er jo meget vigtigt, at forældre er bedst muligt rustet til den vigtige opgave, som de står foran.

Med disse ord vil jeg gerne tilsige, at man under et eventuelt kommende udvalgsarbejde

vil kunne modtage de oplysninger, som man måtte ønske undervejs i arbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat. (Fritagelse for ekspropriationsstatninger) [af Ove Jensen (FP), Bollmann (CD), Arne Bjerregaard (KrF) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 128. Fremsat 24/1 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Forslaget går i korthed ud på, at der ikke svares særlig indkomstskat af den fortjeneste, der konstateres, når en ejendom eksproprieres eller afstås til en erhverver, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at ekspropriere.

Som jeg tidligere har udtalt som svar på et spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard og i min tale i anledning af et beslutningsforslag fra hr. Hagen Hagensen m.fl., mener jeg, at reglerne om beskatning af ekspropriationsstatninger må være sådan, at de personer, som må afstå deres ejendom, fordi samfundshensyn gør det nødvendigt, ikke af den grund skal stilles dårligere økonomisk og investeringsmæssigt, end hvis de kunne bevare deres virksomhed og bopæl.

Regeringen er opmærksom på, at der i visse tilfælde opstår problemer for den ejer, hvis ejendom eksproprieres. Det er regeringens opfattelse, at det er nødvendigt med en

[Ministeren for skatter og afgifter]

nærmere undersøgelse af forholdene omkring ekspropriation og de skattemæssige følger heraf, før der tages stilling til en eventuel lovændring. Regeringen har derfor besluttet at nedsætte en hurtigtarbejdende embedsmandsgruppe, der skal overveje den skattemæssige behandling af erstatning for ekspropriation af fast ejendom. Jeg henstiller til forslagsstillerne til det forslag, som vi behandler her, at den videre behandling af lovforslaget stilles i bero, til arbejdsgruppen har afgivet sin redegørelse.

Karl Nielsen (S):

For kort tid siden behandlede tinget et forslag fra det konservative folkeparti, som tog sigte på det samme spørgsmål, som er rejst i det foreliggende lovforslag. Jeg skal derfor nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde på socialdemokratiets vegne ved behandlingen af dette forslag. Det fremgår af sp. 5629-30 i Folketingstidende.

Jeppe Kristensen (V):

Den 31. januar diskuterede vi et konservativt beslutningsforslag om samme emne, og jeg vil blot henvise til mine bemærkninger dengang vedrørende vores principielle stilling til ekspropriationsbeskatningen. I øvrigt vil jeg gerne sige, at vi støtter ministerens forslag om, at embedsmandsgruppen skal have lejlighed til at kulegrave dette spørgsmål, og at vi afventer situationen, indtil vi har resultatet derfra.

Hagen Hagensen (KF):

Også jeg kan jo henvise til, hvad jeg sagde i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag nr. B 59, som jeg fremsatte på mit partis vegne, hvor vi opfordrede regeringen til at søge en løsning på disse problemer og gøre det omgående, således at man fik fritaget ekspropriationserstatninger fra beskatning som særlig indkomst. Der er gået et stykke tid, og dengang sagde ministeren, at man ville se på forholdene. Nu er man altså nået til, at man vil nedsætte en hurtigtarbejdende – jeg forstår, at den skal være hurtigtarbejdende – tjenestemandsgruppe, der skal kigge på forholdene for at se at løse problemerne. Jeg synes egentlig, de er ganske klare.

På en måde skuffer det mig, at vi nu skal til at vente på – det er vel det, der bliver til-

fældet – at man nu skal til at se på forholdene. Jeg synes, at de egentlig er så klare, som de kan være: der er ingen, der skal afstå sin ejendom og dermed stilles ringere. Det bliver man, hvis der skal svares skat af den erstatningssum, der udbetales, for så får man ikke den fulde erstatning, som man har krav på. Derfor synes jeg sådan set ikke, at der er så meget at undersøge.

På den anden side er jeg naturligvis glad over, at der i den måned, der er gået, dog er sket så meget, at man vil undersøge tingene og så kommer frem til noget, hvor jeg må regne med, overensstemmende med, hvad ministeren sagde den 31. i forrige måned, at man får løst dette problem på en måde, der betyder, at de, der får frataget deres ejendom, ikke af den grund skal stilles ringere i forhold til andre, der måtte sælge, eller rettere sagt bliver stillet ringere i forhold til dem, der får lov til at bevare deres ejendom. Jeg må håbe på, at det lykkes snart.

Jeg er som sagt på én gang glad over, at der sker noget, selv om jeg synes, at det sker for langsomt, men jeg er altså også skuffet over, at det ikke kan komme i gang, så vi kan få klaret de forhold meget hurtigt.

Vi vil naturligvis støtte det fremsatte lovforslag, dersom der ikke måtte komme noget ud af det beslutningsforslag, som vi fremsatte, og som vi behandlede her for en måned tid siden. Vi synes, der skal ske noget nu.

Bollmann (CD):

Som medforslagsstiller til dette forslag skal jeg indledningsvis sige, at der er behov for en hurtig løsning af dette problem, som forekommer særdeles urimeligt.

Det er jo ikke lang tid siden vi drøftede sagen her, og jeg ved egentlig ikke, om man kan konstatere, at ministeren i dag er lidt mere positiv end dengang, vi havde det konservative forslag til behandling, den 31. januar i år. Jeg forstår blot ikke, at det skulle være nødvendigt med et større udvalgsarbejde i den anledning. Man kender jo udmærket problemet.

I særdeleshed synes jeg, der er grund til at understrege, at spørgsmålet på ingen måde har eller bør have noget som helst at gøre med tankerne om en værdistigningsafgift, som regeringspartierne ordførere, hr. Jeppe Kristensen og hr. Karl Nielsen, gav udtryk

[Bollmann]

for for en måned siden her fra denne talerstol. Jeg er da glad for at konstatere, at hverken ministeren eller de to ordførere i dag har været inde på den tanke. Der er kun tale om at rette nogle klare fejl i loven om særlig indkomstskat, en lov, der jo også på andre områder trænger til ændringer.

Som det fremgår af bemærkningerne, har der jo tidligere været forholdvis stor tilslutning til denne tanke, og både skatteministeren og venstres gruppeformand har udtalt sig positivt til offentligheden umiddelbart efter den TV-udsendelse, der beskrev, hvilke meget uheldige virkninger loven kan få. Derfor må der efterhånden være en mulighed for at komme igennem. Den såkaldte Surløkkesak var kun et enkeltstående tilfælde, men der er ingen tvivl om, at der er en lang række andre sager landet over. Det er jo ikke alle, der har lejlighed til at komme på TV-skærmen.

Jeg skal naturligvis anbefale, at vi får behandlet forslaget i udvalget, og CD skal gøre, hvad vi kan for at få det fremmet.

Ole Olsen (SF):

Hr. Bollmann, som lige var heroppe, ville ikke have, at dette forslag skulle blandes sammen med forslag om kapitalvindingsskat, og var glad for, at de tidligere ordførere ikke havde gjort det. Jeg skal med stor fornøjelse samle det op her og sige, at jeg synes i højeste grad, at dette spørgsmål skal ses i forhold til den lovgivning, der findes og måtte komme til at findes om kapitalvindingsskat. Man kan selvfølgelig godt forsøge at trække enkeltstager frem, som det er gjort fra hr. Bollmanns side, men jeg synes også lige, man skal være opmærksom på, at en eller anden erstatning i kontanter, f.eks. 1 mill. kr., jo ikke er det samme som 1 mill. kr. i forbindelse med et køb, hvis det gives som pantebreve.

Jeg skal som sagt ikke samle en konkret sag op, men sige, at vi har i og for sig ikke noget imod at se på dette spørgsmål. Vi er godt klar over, at der kan – jeg siger: der kan – komme problemer frem i forbindelse med en ekspropriationserstatning, men vi synes nu nok, at det vil være rimeligt at se på det i forbindelse med kapitalvindingsskatten. Det er den eneste rimelige måde at tage det problem op på.

Regeringen kan ikke være i tvivl om SFs holdning her: kommer den med et godt program for en kapitalvindingsskat, og vil den også arbejde dette ind, ja, så kan man sikkert godt regne med SFs stemmer.

Det er udmærket, at ministeren siger, at der er nedsat en hurtigarbejdende arbejdsgruppe. Jeg ved ikke, om det har været på foranledning af de forskellige forslag, der er kommet frem her. Det ville undre mig, og jeg håber sådan set, at ministeren kan afkræfte det og sige, at det er regeringen, der i sin egen visdom har nedsat denne arbejdsgruppe.

Der er én ting, der kan undre mig lidt ved dette lovforslag. Det er, at fremskridtpartiet er med i det. Jeg mener, at det er hyklerisk, når fremskridtpartiet kommer med lovforslag som dette. Jeg har sagt det tit, og jeg vil gerne blive ved med at sige det: fremskridtpartiet er gået til valg på at afskaffe indkomstskatten, ikke på at afskaffe denne skat. Det er klart, at hver gang fremskridtpartiet bruger penge, som staten skulle have ét sted, så vil der være så meget mindre til nedsættelse af indkomstskatten. Så jeg bliver ved med at sige: det er hyklerisk af fremskridtpartiet at være med i den slags forslag.

Kaj Hansen (DKP):

Man kan godt på baggrund af forslaget se problemet fremstillet, som om det er et valg mellem på den ene side total skattefrihed for erstatning ved ekspropriation og på den anden side særlig indkomstbeskatning. Det er en noget for firkantet måde at stille tingene op på. Jeg vil gerne sige, at vi da ikke lukker øjnene for problemerne omkring det spørgsmål, vi her behandler.

DKPs principielle holdning er den, at det naturligvis skal være således, at der ved ekspropriation af en gård er mulighed for, at den samme familie kan købe en tilsvarende gård med de samme økonomiske forpligtelser. Det princip er vi også enige om med de husmænd, der har rejst denne problemstilling. Når vi så kommer til praksis, er der en tendens til at skjule visse fordele og rettigheder, som man har under den gældende lovgivning, og som faktisk imødekommer vort princip et meget langt stykke ad vejen.

Jeg vil i og for sig gerne tale konkret også i denne sal, og nu har det jo været diskuteret

[Kaj Hansen]

offentligt, også i TV. Hvordan var det faktisk? Ejeren af landbrugsejendommen ved Allsund fik en erstatning på 1,2 mill. kr., og der skulle betales en kapitalvindingsafgift på 500.000 kr., som kunne afdrages over 15 år. Manden havde altså 700.000 kr. til kontant udbetaling på en ny gård. Til sammenligning kan jeg nævne, at en yngre landmand normalt kan præstere 125.000 kr. i opsparing. Hertil kommer 125.000 kr. i etableringslån og 185.000 kr. i kurstabslån og endelig 25.000 kr. i etableringstilskud. I alt en kontant udbetaling på 460.000 kr.

Som Politiken skrev i en leder den 7. januar 1979, så er denne landmand ikke ringere stillet end en ung landmand, der skal i gang. Men Politiken fik dog heller ikke alle ulemper med. I praksis er det umuligt at finde en gård, der har samme struktur som den, der bliver eksproprieret. Der er nemlig ikke to gårde, der er ens, så det er der ikke noget mærkeligt ved. Derfor kræver det en omstilling enten arbejdsmæssigt eller investeringsmæssigt, og det er i sig selv en stor menneskelig belastning, i særdeleshed for ældre landmænd. For yngre landmænd er det ikke overraskende, at der skal investeres efter køb af en ejendom, men for ældre landmænd er problemet temmelig uoverskueligt. En gennemført investering kræver større midler, end der frigives ved ekspropriation, og hvis man kun investerer i en ny trillebør, så bliver det vist aldrig til mere end ren kornavl.

Vi må erkende, at der ligger et problem. Det er sådan, at ministeriet faktisk har meddelt, at der på et eller andet tidspunkt skal være stabelafløbning på en ny lov om afgift på værdistigningerne på jord og fast ejendom, og vi synes, at disse ting i og for sig hænger meget nøje sammen. Derfor vil vi gerne, inden vi tager konkret stilling til det forslag, der ligger her, se, hvad der kommer fra regeringen i den anledning. Vi tror, at disse to ting må tilpasses hinanden.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ministeren for skatter og afgifter henstillede jo, at forslagsstillerne stillede behandlingen af forslaget i bero, og jeg forstår, da en af forslagsstillerne jo har haft ordet, at det ønsker man ikke at gøre. Derfor vil jeg gerne sige et par ord om vor stilling til forslaget fra radikal side.

Vi er ikke tilhængere af at opgive den særlige indkomstskat uden videre, når der er tale om ekspropriation, så længe vi har en særlig indkomstskat. Hvis man gør det og lige netop undtager ekspropriation, så er det klart, at enhver, der skal sælge til det offentlige, vil forlange ekspropriation, så slipper de for særlig indkomstskat. Det prøvede vi jo i nogle år, og det viste sig ikke at fungere tilfredsstillende. Jeg understreger igen, at de regler, som venstre og socialdemokratiet i sin tid vedtog trods kraftige advarsler fra det øvrige ting, virker forkert og ikke mindst i ekspropriationssager.

Jeg har tidligere sagt heroppefra, og ministeren har jo da også indrømmet det, at de to beløb, der er tale om ved beregningen af særlig indkomstskat, når det gælder ekspropriation, nemlig det særlige beløb på 30.000 kr. og det almindelige fradrag på 100.000 kr. i salgssummen ud over reguleringen, ikke er pristalsregulerede, de er altså ikke fulgt med kroneforringelsen. Det er klart, at de så slår dårligere og dårligere til, og det er noget af det, der har været tilfældet i denne sag nede ved Surløkke.

Hvis de øvrige partier er indstillet på, at vi retter på det, så finder man os hjemme, og hvis regeringen til sin tid kommer med et sådant forslag, så er vi også hjemme. Der vil jeg gerne stille ministeren for skatter og afgifter et rent konkret spørgsmål: skal dette ministerielle embedsmandsudvalg også undersøge, om man eventuelt skal lade denne nye lov eller denne ændring have tilbagevirkende kraft?

Men ellers må jeg sige, at det er rimeligt, at vi nu afventer, hvad regeringen vil spille ud med.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi finder beskatningen af ekspropriationserstatninger urimelig og da specielt dér, hvor erstatningsmodtagerne ønsker at erhverve en anden ejendom. Vi har ved flere lejligheder ved behandlingen af forslag om skat af særlig indkomst fremført det uheldige i denne form for beskatning, og nu har man med de oplysninger, der f. eks. er kommet frem igennem TV, vel måttet indse, at der er en vis uretfærdighed i denne form for beskatning.

Jeg var her desværre ikke ved ministerens indlæg heroppefra, men jeg har forstået, at

[Arne Bjerregaard]

ministeren har nedsat et embedsmandsudvalg, som skal beskæftige sig med disse problemer. Jeg ved ikke, hvilket kommissorium det har, jeg ved ikke, hvornår det skal barsle, som man siger. Før man i al fald får klar besked om det, ønsker vi ikke at være med til at trække dette forslag tilbage. Vi mener, det er et presserende problem, som må løses så hurtigt som muligt.

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke medvirke til gennemførelsen af det foreliggende forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat, men vi vil godt erkende, at der er en række problemer, der trænger til at blive analyseret igennem, og at loven nok også trænger til en ændring på i hvert fald et enkelt område. Det område, der forekommer os umiddelbart at ligge for, er, at hvis man i forbindelse med en ekspropriation umiddelbart efter ekspropriationen ønsker at erhverve en anden ejendom, så kan det måske nok være rimeligt, at der ikke svares kapitalvindingskat. Det vil vi gerne være med til at se på i udvalget.

Men i øvrigt vil jeg da benytte lejligheden til at pege på, om vi ikke også her har en understregning af det uheldige i princippet om engangsbeskatning, hver gang en ejendom handles. Vi vil også her foretrække, at man fremfor en sådan engangsbeskatning havde en løbende beskatning af jordværdierne. Det ville efter vores opfattelse samfundsøkonomisk være en bedre ordening, og det ville også administrativt være en nemmere ordening.

Ove Jensen (FP):

Jeg takker ordførerne for de partier, der vil støtte lovforslaget og dermed være med til at sikre grundlovens bestemmelser om fuld erstatning ved ekspropriationer.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, så kunne det allerede være blevet vedtaget i 1975, hvis venstre med sine 42 mandater dengang havde støttet forslaget. Det ville venstre som bekendt ikke, og venstre har derfor alene ansvaret for de mange ulykkelige situationer, som er opstået ved ekspropriationer rundt omkring i landet siden 1975.

Efter at sagen fra Surløkke ved Sønderborg var blevet omtalt i TV og pressen i øvrigt, var der imidlertid næsten ingen grænser for, hvad venstre nu ville gøre for at få forholdet bragt i orden. Formanden for venstres folketingsgruppe, hr. Karlskov Jensen, udtalte bl. a., at sagen fra Surløkke var en hjertesag for ham og havde været det i flere år.

For alle dem, der endnu har deres barnetro i behold og i øvrigt ikke ved, at det netop er partiet venstre, der er skyld i, at problemet med kapitalvindingskat på ekspropriationer endnu ikke er løst, lyder en sådan udtalelse fra hr. Karlskov Jensen naturligvis meget tillidvækkende. Men alle vi andre, som kender sagens rette sammenhæng og ved, at netop hr. Karlskov Jensen sammen med sit parti i 1975 har stemt det forslag ned, som fuldstændig kunne have løst problemet, står faktisk med en mærkelig smag i munden og tænker, at det er da egentlig besynderligt, at en TV-udsendelse fuldstændig kan vende op og ned på en politikers syn på en bestemt sag.

Surløkkesagen, som tilfældigvis er kommet frem i offentligheden, er jo ikke enestående. Der har i årevis kunnet påvises lignende eksempler på, at familier er blevet ruineret af kapitalvindingskatten ved ekspropriationer, og mange har set hele deres opsparing forsvinde op i den blå luft.

Hr. Ole Olsen var inde på, at vi i fremskridtspartiet optræder hyklerisk i denne sag, og sagde noget om, at vi var gået til valg på at afskaffe indkomstskatten. Nu kan hr. Ole Olsen selvfølgelig ikke kende fremskridtspartiets program fuldt ud, men jeg kan oplyse hr. Ole Olsen om, at vi også er gået til valg på at afskaffe kapitalvindingskatten og ikke med mindre vægt end at afskaffe indkomstskatten. Da det er således, at provenuet af kapitalvindingskatten er negativt, så forhindrer det os altså ikke i samtidig at afskaffe indkomstskatten – snarere tværtimod. Der er altså ikke tale om, at vi har optrådt hyklerisk i denne sag. Det er der tværtimod mange andre der har. Jeg siger ikke hermed, at det har hr. Ole Olsen. Der er mange andre, der har optrådt hyklerisk i denne sag, men fremskridtspartiet har i hvert fald ikke. Det vil jeg gerne slå fast.

Ministerne for skatter og afgifter gentog jo i sin tale, hvad han tidligere har sagt med hensyn til dette lovforslag. Det er jo noget

[Ove Jensen]

med, at reglerne bør være sådan, at personer, der rammes af samfundets udvikling, ikke skal stilles ringere økonomisk eller investeringsmæssigt, end hvis de havde bevaret deres virksomhed og bopæl.

Sidste gang et lignende forslag var til behandling her afviste ministeren forslaget med, at det skulle indgå i en større sammenhæng sammen med værdistigningsafgiften. Nu duer den med værdistigningsafgiften altså ikke mere, heldigvis. Det forstår jeg altså således, at man totalt har droppet at fremsætte forslag om en værdistigningsafgift, og det vil jeg da gerne sige tak for. Da man ikke har den undskyldning med værdistigningsafgiften mere, kommer man nu med, at der skal nedsættes et arbejdsudvalg til at se på sagen. Derfor henstillede ministeren for skatter og afgifter til forslagsstillerne, at vi trak forslaget tilbage. Jeg kan godt sige, at det vil vi ikke, for det mener vi ingen grundelse der er for. Vi mener også, at sagen er fuldt oplyst. Der er efter vores opfattelse ikke brug for nogen arbejdsgruppe eller embedsmandsgruppe til at arbejde videre med sagen. Der må simpelt hen en politisk stillingtagen til nu: vil man opfylde grundlovens bestemmelse og give folk, der bliver ramt af ekspropriationer, fuld erstatning, eller vil man ikke? Derfor kan jeg meddele, at det er min agt at køre forslaget så hurtigt frem i udvalget, som det overhovedet er muligt, og hurtigst muligt få det frem til anden og tredje behandling her i tinget.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Hr. Bernhard Baunsgaard spurgte, om der i kommissoriet til embedsmandsudvalget også indgik, at de skulle vurdere mulighederne for at give loven tilbagevirkende kraft. Det gør der ikke. Men deri ligger ikke, at der i forbindelse med overvejelser af en ændring af loven ikke også kan drages dette spørgsmål ind.

Jeg må indrømme, at når jeg hører på hr. Ove Jensen, så har jeg svært ved at bevare min barnetro, i hvert fald når hr. Ove Jensen skal udlægge teksten for, hvad der tidligere er sket i den sag. Jeg mindes nok 1975, hvor en række partier her i folketinget, efter at venstre havde indgået et forlig med socialdemokratiet om visse ændringer af den davæ-

rende kapitalvindingsskat, sluttede sig sammen og var så fikse at fremsætte de tanker i lovforslagsform, som jeg tidligere havde givet udtryk for og havde forsøgt at samle et flertal for. Men vi har nu den opfattelse inden for venstre, at hvis vi har truffet en aftale med et andet parti, så bryder vi ikke en sådan aftale, selv om man politisk spiller på mulighederne her i folketinget. Og det var det, man gjorde fra fremskridtspartiets side i 1975. For før der var sluttet en aftale imellem socialdemokratiet og venstre, var det ikke muligt at samle så mange partier, at der kunne skaffes et flertal for en bestemt løsning. Det var først efter, at aftalen var sluttet, at det pludselig blev muligt. Det skulle hr. Ove Jensen tænke lidt på, når han taler om barnetro. Det er lidt for godtroende at tro, at man kan bilde folk den slags ind.

Ole Olsen (SF):

Ja, barnetro er jo et kønt ord, selv når det bliver anvendt om hr. Ove Jensen. Jeg skal ikke beskæftige mig for længe med hr. Ove Jensen. Jeg tør da ikke bestride det, når hr. Ove Jensen nu påstår, at der et eller andet sted i fremskridtspartiets trykte program er nævnt, at man godt vil af med kapitalvindingsskatten. Når hr. Ove Jensen står op og påstår det, så skal det selvfølgelig nok passe. Men det er jo ikke det samme som at sige, at det indgår som en væsentlig del i fremskridtspartiets program. Hvilken måde ønsker fremskridtspartiet at fremtræde på? Ja, det ligger vel helt klart, når jeg siger, det er det næststørste arbejderparti her i landet. Jeg gad nok høre fremskridtsfolk stå op over for en forsamling, der indeholder de elementer, som skulle stemme på fremskridtspartiet efter fremskridtspartiets mening, og lægge dette lovforslag frem. Jeg tror ikke, fremskridtspartiet kunne leve ret længe, hvis det kom ud i befolkningen for alvor, at dette var fremskridtspartiets program.

Det, hr. Glistrup har forsøgt lige siden den første dag, har helt entydigt været – med rette og med urette – at slå ned på indkomstskatten. Der er ikke tale om, at man på linje med indkomstskatten nævner afskaffelse af kapitalvindingsskat. Jeg skal igen sige, at jeg finder det hyklerisk af fremskridtspartiet at komme med et lovforslag som dette.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har to bemærkninger at gøre. Først en bemærkning i anledning af ministerens fremsættelse, som gav det indtryk, at det i 1975 var den eneste udvej, at socialdemokratiet og venstre fandt sammen. Det er ikke korrekt efter min erindring. Der havde meget vel kunnet findes en anden udvej, men jeg havde på fornemmelsen, at venstre ønskede noget bestemt frem og derfor var meget interesseret i, at det kun blev de to partier. Det lykkedes jo, og resultatet har vi mærket siden: en lov, der virker mere og mere urimeligt for hvert år, der går, hvad jeg også sagde den ville, dengang vi behandlede den. En lov, der aldrig har haft tilslutning hverken i husmandsforeninger eller i landboforeninger.

Jeg er naturligvis klar over, at folketinget på ethvert tidspunkt kan vedtage en lov om, at en lettelse for borgerne skal have tilbagevirkende kraft. Jeg er bare ked af, at ministeren, til trods for at det jo har været drøftet flere gange i folketinget, ikke har bedt dette udvalg tage dette spørgsmål med i sine overvejelser.

Men jeg siger igen, for at man ikke skal misforstå det: hvis regeringen nu med denne sag ligesom med værdistigningsafgiften ikke kan bestemme sig til, hvad den vil, og der fra andre partiers side her i salen er interesse for at lette den særlige indkomstskat i ekspropriationssager, så ved man, hvor man kan finde os. Fremsætter man et forslag, hvorefter man pristalsregulerer de 30.000 og de 100.000 kr., så kan man få vores støtte. Det siger jeg, så regeringen også kan vide det. Regeringen skal ikke bagefter komme og sige, at det var umuligt at få et flertal for en lettelse. For hvis man bare er interesseret i en lettelse, så har man vores stemmer også.

Flygaard (DR):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Ove Jensen, kom med en bemærkning om, at kapitalvindingsskatten gav et negativt provenu. Det synes jeg han skylder os en nærmere forklaring på.

Bollmann (CD):

Jeg lyttede meget nøje efter, hvad ministeren sagde i særdeleshed i sidste omgang, og jeg vil gerne spørge ministeren, om jeg kan tage hans tavshed som udtryk for, at det

spørgsmål, vi behandler nu, ikke har noget at gøre med værdistigningsafgiften.

Ove Jensen (FP):

Med hensyn til det, der skete i foråret 1975 med det forlig mellem socialdemokratiet og venstre, så er det i hvert fald efter min hukommelse således, at vi rettede henvendelse til partiet venstre, inden der var sluttet en aftale, i hvert fald inden der forelå en offentlig aftale. Jeg kan naturligvis ikke vide, hvad man har aftalt partierne imellem, som ikke var offentliggjort på det tidspunkt, men vi var i hvert fald ikke bekendt med, at der forelå en offentlig aftale med socialdemokratiet. I øvrigt er jeg da fuldstændig enig med skatteministeren i, at man naturligvis skal overholde en indgået aftale; det er da indlysende.

Hr. Ole Olsen gentager nogle urigtige påstande, og det bliver de altså ikke mere rigtige af. Hr. Ole Olsen gentager, at fremskridtspartiet har opført sig hyklerisk med hensyn til kapitalvindingsskat. Det skyldes simpelt hen hr. Ole Olsens uvidenhed om fremskridtspartiets program. Vi har siden 1974 gået ind for, at vi ville afskaffe kapitalvindingsskatten, og derfor er der naturligvis ikke noget som helst hyklerisk i at fremføre det ved enhver given lejlighed. Det har vi i øvrigt også gjort. Når hr. Ole Olsen gentager sin påstand, ja, så kan jeg kun gentage min påstand om, at hr. Ole Olsen er totalt uvidende om det, han taler om i denne sag.

Hr. Flygaard bad mig forklare, at provenuet for kapitalvindingsskatten var negativt. Det kan jeg let, men jeg kan altså ikke på stående fod på de 5 sekunder jeg har her, give hr. Flygaard konkret tal. Det er således, som hr. Flygaard sikkert også ved, at kapitalvindingsskatten sinker og forhindrer generationsskiftet i landbruget f. eks. Det medfører, at der sidder gamle, udslidte landmænd på deres gårde, som har en for lille produktion. Der foreligger simpelt hen tal for, at unge landmænd under 35 år har en produktion, der er meget større end de ældre landmænds. Det medfører, at den animalske produktion er for lille. Når der kommer unge landmænd til, så bliver der sat besætninger på gårdene, og det giver øget produktion dels i landbruget, dels på slagterier og i alle de følgeindustrier, der er, vognmænd, byggeri osv. Jeg

[Ove Jensen]

har før regnet på det, og alene det, man kunne spare i arbejdsløshedsunderstøttelse inden for landbrugets følgeindustrier, ville langt opveje alt, hvad der kommer ind af provenu af kapitalvindingskatten. Det samme forhold ville i øvrigt gøre sig gældende inden for alle andre erhverv, inden for håndværk og industri osv. Det er helt givet en dundrende underskudsforretning overhovedet at opretholde kapitalvindingskatten ikke bare på ekspropriationer, men i det hele taget. Derfor vil der ikke være noget provenu at miste; der vil være noget at vinde ved at afskaffe den totalt.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg er ked af at skulle trække debatten ud, men jeg synes alligevel, vi skulle have en klar-ning på det, der skete i 1975, for jeg førte jo specielt forhandlinger med de forskellige partier for at forsøge at få stablet et flertal sammen for en løsning. Det lå sådan, at det, de radikale ville, det ville fremskridtspartiet ikke være med til, og det, fremskridtspartiet ville, var dér måske andre partier, der ikke ville være med til; derfor var det ikke muligt at skaffe et flertal. Først på det tidspunkt hvor der var truffet en aftale mellem de to nuværende regeringspartier, ja, så kunne man jo uden risiko blive enige om det, for man vidste godt, at venstre ikke løb fra en aftale, selv om der kunne skaffes et flertal for en anden løsning. Det er egentlig en lidt for billig argumentation, man kører i denne sag.

En ændring af ekspropriationserstatningen vil naturligvis indgå i en værdistigningsafgift, når forslag til en sådan bliver fremsat. Må jeg sige til hr. Ove Jensen, at det nok er lidt for tidligt at begynde at takke for, at det ikke bliver fremsat. Skal vi ikke vente, til man ser, om der er grundlag for en sådan taksigelsesfest. Det tror jeg ville være klogt.

Jeg er lidt ked af, at hr. Bernhard Baunsgaard er ked af det. Han var ked af, at regeringen ikke havde en holdning til spørgsmålet om ekspropriationserstatning. Hvis hr. Bernhard Baunsgaard havde lidt mere tillid til regeringen, så kunne det være, man ikke havde grund til at være så ked af det, som hr. Bernhard Baunsgaard mange gange giver udtryk for her fra denne talerstol. Lidt opti-

misme over for regeringen, hr. Bernhard Baunsgaard, så bliver livet også for de radikale nemmere at leve, end det tilsyneladende er i øjeblikket.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det sidste skal jeg såmænd ikke blande mig i, men man kunne jo have lyst til at sige, at det skulle den ærede skatteminister nok have tænkt på i den foregående periode – så kunne det være, livet havde været lidt lettere herinde i tinget.

I forbindelse med den ændring af kapitalvindingskatten, som i sin tid blev gennemført af socialdemokratiet og venstre, sagde skatte- og afgiftsministeren, at der var ført forhandlinger med de partier, der fremsatte oppositionsforslag, som vi godt kan kalde det, til det forslag, venstre og socialdemokratiet var kommet frem til. Jeg må spørge skatte- og afgiftsministeren: hvornår var vi inviteret til nogen som helst forhandlinger med venstre på daværende tidspunkt? Jeg har aldrig været indkaldt til nogen forhandlinger. Man ønskede ikke at forhandle, man ønskede nemlig, som man sagde dengang, at få en stabil aftale med socialdemokratiet. Derfor blev vi aldrig indkaldt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Nu kan vi selvfølgelig prøve at dykke ned i begivenhederne i 1975. Så vidt jeg husker, var det en socialdemokratisk minister, der lokkede venstre ud i det her. Det var ikke den nuværende skatte- og afgiftsminister, der var på jagt efter et flertal. Men det kan da godt være, at den nuværende minister for skatter og afgifter har ret i, at han var syg efter at være med. Der var altså ikke andre, der ville være med til det, som de to partier blev enige om, for det var en dårlig lov, hvad der til overmål er bevist.

Ministeren for skatter og afgifter sagde, at livet blev nemmere at leve for de radikale, hvis de ikke var så bekymrede. Ja, det er om- trent samme leveregel, som man prøvede at leve efter i Frankrig forud for den store revolution: »efter os kommer syndfloden«. Jeg synes, der er god grund til at være bekymret. Der er også god grund til at være bekymret over en regering, der straks ved sin tiltrædelse bebuder, at den vil tage dette område op, og som lover os et lovforslag i oktober-

[Bernhard Baunsgaard]

november–december, hvorefter udenrigsministeren meddeler, at, i hvert fald den 15. januar kommer der noget. Nu er vi i februar, og der er stadig væk-ikke kommet noget. Jeg kunne have forstået, hvis fremskridtspartiet og de øvrige forslagsstillere i dag havde sagt: med en regering, der i den grad har vanskeligheder med at finde sine egne ben, vil vi ikke stille vores lovforslag i bero. Men det var vel også det, der lå bag. Det er egentlig meget forståeligt. Jeg forstår ikke, at ministeren kan tage sagerne med den ro, som han gør, tilsyneladende, og jeg kan slet ikke forstå, at han kan få sig selv til at opfordre andre til at tage den med ro. Var det dog ikke på tide, at vi tog fat på at løse de helt ubestridelige samfundsproblemer, vi har, bl. a. med den fjollede lov – undskyld udtrykket – fra 1975, lavet af venstre og socialdemokraterne?

Kaj Hansen (DKP):

Den nostalgiske debat kan jo være meget interessant, men den giver jo ikke så meget. Jeg kunne tænke mig at spørge ministeren, om de overvejelser, han har gjort sig, eventuelt kunne gå i retning af, at man gjorde skel imellem ejendomme på den måde, at der for produktionsejendomme, altså først og fremmest landbrugsejendomme, blev gennemført en særlig ordning – i modsætning til de ejendomme, som man kun indehaver, uden at der foregår nogen produktion.

Ove Jensen (FP):

For at der ikke skal være nogen misforståelser med hensyn til den forhandling, der foregik i foråret 1975, må jeg sige, at det blev i hvert fald helt klart fra fremskridtspartiets side meddelt partiet venstre, at alt, hvad man ville foreslå af lempelser inden for kapitalvindingsskatten, det ville fremskridtspartiet medvirke til. Men vi ville altså ikke medvirke til nogen stramning af reglerne. Det, jeg hentyder til her, er jo den forhøjelse, som også blev vedtaget, derved at beskatningsprocenten blev forhøjet fra 65 til 75 pct. Det korte af det lange er, at venstre valgte et forlig med et parti, hvor man kunne få reglerne om kapitalvindingsskatten strammet, i stedet for at gå ind i et forlig med fremskridtspartiet, hvor man kunne have fået reglerne om kapitalvindingsskatten lempet.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Nu bliver jeg altså nødt til at bede om ordet igen, når hr. Ove Jensen så letfærdigt fremstiller det, der skete ved det forlig. Der skete det, at procenten på de 6 blev ændret til en procent på 8 i de første 3 år, 9 pct. de næste 3 år, og derefter 10 pct. Det var forudsætningen for forhøjelsen til de 75 pct. Når det fremstilles, som om det var en skærpelse af kapitalvindingsskatten, så må det vist bero på en fejlhuskning fra hr. Ove Jensens side. Dertil kommer, at der blev indført netop det, som hr. Bernhard Baunsgaard kritiserede så stærkt, et ekstra tillæg i forbindelse med ekspropriationsforretninger på de 30.000 kr. Det havde vi ikke, før det forlig blev indgået.

At tiden har vist, at der er ting, der bør rettes, det har vi alle erkendt, og derfor kunne vi egentlig have været denne her diskussion foruden, for vi arbejder med problemerne. Jeg har gentagne gange herfra på regeringens vegne givet udtryk for, at vi ville tage disse problemer op og prøve at rette de skævheder, der er.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Det er korrekt, at procentsatsen på 6 blev forhøjet til 8 og 9 og 10 pct.; det var den lempelse, fremskridtspartiet ville tilslutte sig. Men vi ville ikke gå med til forhøjelsen af beskatningsprocenten fra de 65 til de 75, som medførte en skærpelse af kapitalvindingsskatten, selv om procentsatserne blev forhøjet, hvad der i øvrigt også fremgår af forhandlingen i forbindelse med det forlig i foråret 1975 mellem de to partier. Man kan blande tilbage i folketingets forhandlinger og se – det var i maj 1975 – at det da fra de to partiers side blev sagt, at det ville medføre en skærpelse og et forhøjet provenu af kapitalvindingsskatten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

[Formanden]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af skattekontrolloven. (Kontrol med visse byggearbejder m.v.). (Lovforslag nr. L 147. Fremsat 1/2 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Thomas Have (S):

Lovforslaget om en ændring af skattekontrolløven tilsigter at begrænse det såkaldte måneskinsarbejde inden for byggesektoren. Der skulle efter de oplysninger, der foreligger fra flere sider, i de senere år være sket en noget større udbredelse af netop denne form for arbejde. Det må nok erkendes, at der måske også andre steder i samfundslivet sker sådanne forsøg, men vi må nok i øjeblikket erkende, at en indsats til bekæmpelse af denne form for skatte- og afgiftsunddragelse kun lader sig gennemføre på et begrænset område af arbejdsmarkedet, nemlig inden for det område af byggesektoren, hvor byggearbejder ifølge bygge-loven kun må udføres i henhold til en byggetilladelse.

Det er derfor foreløbig fundet hensigtsmæssigt at gennemføre et system, hvorefter der pålægges den, for hvis regning et byggeri udføres, en pligt til over for de kommunale myndigheder at oplyse, hvilke udgifter der har været ved det pågældende byggeri, og også til hvilke personer disse udgifter er betalt.

Vi finder i socialdemokratiet, at det må være i alles interesse, at alle her i samfundet på lige fod erlægges de skatter og afgifter, man er hjemfalden til efter de gældende love, og jeg skal derfor tilsige mit partis positive medvirken ved dette forslags gennemførelse.

Thorndahl (FP):

Det lovforslag, vi har til behandling nu, er, synes jeg, et storartet eksempel på, hvor-

dan man retter bager for smed. Lovforslaget vil bevirke, at omkring 50.000 mennesker – og i de allerfleste tilfælde forskellige fra år til år – nu skal til at udarbejde et detaljeret byggeregnskab med de muligheder, dette indebærer for uagtsomme fejl – og straffe i medfør af sammenhængen med skattekontrolløven. Vi ved intet om, hvor mange af disse borgere der i dag benytter sig af måneskinsarbejde. I bemærkningerne til lovforslaget siges det sådan:

»Der foreligger ikke underbyggede oplysninger om, i hvilket omfang det arbejde, som vil blive omfattet af lovforslagets oplysningspligt, hidtil er udført, uden at der er betalt moms og indkomstskat. Det er endvidere ikke muligt på forhånd at danne sig et blot nogenlunde indtryk af, i hvilken udstrækning arbejde, der er omfattet af den foreslåede oplysningspligt, i de kommende år vil blive udført af personer, der overholder de gældende regler om betaling af indkomstskat og moms.

Det er derfor ikke muligt at skønne over, hvad forslaget vil betyde for det offentlige indtægter af indkomstskat og moms.«

Vi ved derfor i realiteten ikke, om det blot er snak med dette måneskinsarbejde. Det kan jo blot være myter, som visse interesseorganisationer har været politisk interesseret i at opretholde. Men vi kan i hvert fald sige én ting med fuldstændig sikkerhed: de titusindvis af borgere, der hvert eneste år får gennemført byggerier under overholdelse af de gældende regler, skal nu generes, de skal belægges med ekstraomkostninger, de skal belægges med nye papirmængder, de skal belægges med nye blanketter, de skal belægges med nye kontrolforanstaltninger, og de skal belægges med en øget risiko for kriminalisering gennem uagtsomhed.

Det er åbenbart sådan, socialdemokratiet og venstre belønner dygtige, flittige og lovlige danske borgere med mistæneliggørelse gennem kontrol, meromkostninger og forøgede besværligheder. Skridt for skridt bringes Danmark nærmere og nærmere det, som man kan kalde en bureaukrati- og teknokratstat med restriktioner og kontrol, selv om der i hvert fald fra det ene regeringspartis side fremhæves visioner omkring det nære samfund – men det kan måske være en eufemisme? Denne fremgangsmåde har været social-